

Po stopách čs. legionářů a rakousko-uherských válečných zajatců v jihozápadním Kazachstánu

Přednáška překladatele a cestovatele Zdeňka Lyčky

Cílem cesty ve dnech 19.–25. června 2023, zorganizované 1. místopředsou Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, velvyslanectvím ČR v Astaně, Spolkem pro zachování odkazu českého odboje a Československou obcí legionářskou, byla rekognoskace a identifikace vojenských hrobů a hřbitovů rakousko-uherských válečných zajatců českého a slovenského původu, kteří byli umístěni v zajateckých táborech na území dnešního jihozápadního Kazachstánu. Naši předkové v dalekém Turkestánu vybudovali zajateckou organizaci, jež intenzivně finančně podporovala čs. odboj. Zajatci českého a slovenského původu odcházeli do legionářského vojska, avšak mnozí v Kazachstánu zemřeli (asi 650 osob), a to v několika vlnách tyfových epidemií, na válečné útrapy či nemoci (na území střední Asie zahynulo během 1. světové války a krátce po jejím skončení asi 12 tis. Čechů a Slováků).

Speciální letadlo Armády ČR přistálo na letišti v Aktau v Mangystauské oblasti. Účastníci se přesunuli autobusem do města Fort Ševčenko, kde u pomníku uctili památku válečných zajatců. Následující den odletěli do Kyzylordské oblasti. Ve městě Kazaly navštívili místo původního zajateckého tábora a hřbitov, na němž byl roku 1915 vztyčen kříž na památku zemřelých zajatců. Poslední zastávkou bylo město Šymkent s bývalým zajateckým táborem a hřbitovem, odkud výprava zamířila zpět do ČR.

Během cesty byly dojednány možnosti rekonstrukce stávajících a zřízení nových památníků. Ministerstvo obrany ČR nabídlo kazašské straně pomoc při identifikaci vojáků kazašské národnosti padlých ve 2. světové válce a pohřbených na území dnešní ČR.

Zajímá Vás historie Čs. legií na území bývalého Sovětského svazu a unikátní fotografie z Kazachstánu? Pokud ano, neváhejte a přijďte. Jeden z účastníků výpravy, pravnuke legionáře Zdeněk Lyčka, Vám bude o vzpomínkové cestě zaslíbeně vyprávět. Těšíme se na Vás!

Informace o přednášejícím (zdenek.lycka@mzv.gov.cz, mob. +420 776 750 488):

PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka (1958) vystudoval systémové inženýrství na VŠB v Ostravě a moderní filologii se specializací dánština-angličtina na Karlově univerzitě v Praze. Před sametovou revolucí pracoval jako programátor, v r. 1990 nastoupil na MZV. V letech 1991–1996 působil na československém (českém) velvyslanectví v Kodani, v letech 1998–2002 byl ředitelem Českého centra ve Stockholmu a v letech 2008–2013 velvyslancem ČR v Dánsku. Do r. 2016 byl generálním ředitelem Českých center. Překládá severskou a angloamerickou literaturu, publikuje články a píše knihy. V zimě jezdí na běžkách (přešel mj. grónský ledovec), v létě splouvá na mořském kajaku velké evropské řeky (dosud pokořil Labe, Dunaj, Odru, Rhônu, Rýn, Vislu a Seinu). V březnu 2020 přešel jako čs. legionáři 100 let před ním zamrzlý Bajkal, v r. 2021 se vypravil po stopách čs. legionářů a zajateckých táborů do Uzbekistánu, v následujícím roce do Kyrgyzstánu a v r. 2023 do jihozápadního Kazachstánu.

KRÁTKÁ ANOTACE:

Skupina českých nadšenců zabývajících se historií Čs. legií absolvovala v červnu 2023 vzpomínkovou cestu do jihozápadního Kazachstánu, která navázala na obdobné výpravy v roce 2020 na Sibiř (při níž účastníci – stejně jako čs. legionáři před 100 lety – přešli zamrzlé jezero Bajkal), v roce 2021 do Uzbekistánu a v roce 2022 do Kyrgyzstánu. Cílem poslední cesty v r. 2023 bylo především vzdát hold hrdinům, kteří v Kazachstánu vstoupili do řad Čs. legií, ale také uctít památku válečných zajatců, kteří zde zemřeli na následky zranění, nemocí a válečných útrap. Vládní speciál přistál 19. června 2023 ve městě Aktau. Účastníci se přesunuli autobusem do Fortu Ševčenko, kde u pomníku uctili památku válečných zajatců. Ve městě Kazaly v Kyzylordské oblasti navštívili místo původního zajateckého tábora a hřbitov, na němž byl roku 1915 vztyčen kříž na památku zemřelých zajatců. Z města Šymkent, kde byl za první světové války také zajatecký tábor a dnes je v něm hřbitov válečných zajatců, se 25. června 2023 výprava vrátila zpět do ČR. Během cesty byly dojednány možnosti rekonstrukce stávajících a zřízení nových památníků. Jeden z účastníků cesty – Zdeněk Lyčka – se s Vámi podělí o svoji středoasijskou zkušenost.